

Anglija bo pomagala Franciji - Nova vlada v Jugoslaviji

Chamberlain obljubil, da bo šla Anglija Franciji brezpogojno na pomoč, ako bo ta napadena. — Izjava utegne zmešati račune Italiji in Nemčiji. — Italija namerava obdržati svoje čete v Španiji.

London, Anglija. — Min. predsednik Chamberlain je ta ponedeljek podal v nižji zbor, niti tako pomembno izjavo, da bržkone ne bo ostala brez znatnega vtisa v totalitarnih državah, v Italiji in Nemčiji. Dočim je namreč doslej le po ovinkih omenjal zvezo, ki obstoji med Anglijo in Francijo, ter se ni nikdar izrazil, da pomeni ta zveza brezpogojno medsebojno pomoč, je pa ob tej priliki ravno to točko najbolj poudaril. Chamberlainove besede so bile nekaj odmev na govor, ki ga je imel francoski zun. minister Bonnet 26. januarja, in so se glasile sledeče:

"Kakor sem izvedel, se je Bonnet izjavil 26. januarja, da v slučaju vojne, v katero bi bili vpleteni ti dve državi, bi vse sile Velike Britanije bile na razpolago Franciji, kar bi tudi vse sile Francije bile na razpolago Veliki Britaniji. To je v popolnem skladu z načeli britanske vlade... Čutim se prisiljenega, jasno povedati, da solidarnost interesov, kateri družijo Francijo in to deželo, je tako tesna, da vsako ogroženje življenjskih interesov Francije, ne glede, do kod pride, mora izzvati takojšnje sodelovanje od strani te dežele".

Ta izjava bo, kakor omenjeno, diktatorske države kaj neprijetno udarila. Iz znanih stvari se je namreč razvidelo, da se Hitler in Mussolini trudita, da razdvojita Anglijo in Francijo, menec, da bosta z razcepljenima z večjo lahkoto obračunala z njima. Zlasti Italija zdaj vidi, da postajajo njene zahteve po Tunisu in drugem francoskem ozemlju komplicirane, in bržkone si bo premislila, uporabljati si, vedoč, da, da bo imela tudi Anglijo takoj na vratu.

Ugiba se, kaj je privedlo Chamberlaina da je podal to izjavo, ki je bila najbolj odločna, kar jih je še izrekel glede Francije, a natančnega se ne more nič ugotoviti. Morja da je videl pri diktatorjih kak novi korak, ki bi utegnili razburkati Evropo, možno pa je tudi, da so ga vznemirile vesti, ki so bile priobčene te dni v italijanskem časopisu glede Španije. V njih se je namreč izrecno poudarilo, da tudi po končani vojni v Španiji Italija ne namerava od tam kaj v doglednem času odpoklicati svojih čet, vsaj toliko časa ne, dokler se ne bo "vojaški zmagi dodala tudi politična zmaga", čes, da se mora očistiti prej "rdečega" vpliva ne samo Španija sama, marveč tudi okoliški teritoriji. To pretvezo bo lahko Italija raztegnila v nedoglednost in ta možnost je bržkone razlarija Chamberlaina. Ako bo namreč Mussolini obdržal po vojni svoje čete v Španiji, bo s tem prelomil svojo besedo, ki jo je opetovano dal Chamberlainu.

JAPONSKA PROTI RUSIJI

Japonske stranke zahtevajo strožji nastop.

Tokio, Japonska. — Proti Rusiji se ima ostrejša nastopiti. To zahtevo so izrazile razne politične stranke v skupni resoluciji in jo predložile vladi. Povod za to so dala poročila, da se ob rusko-mandžukuanski meji skoraj dnevno ponavljajo spopadi, ki zavzemajo ponekod prav resen obseg, in za katere se trdi, da jih izziva sovjetsko vojaštvo. Na tozadevni protest pa sovjetska vlada odgovarja, da so izzivanja ne na njeni, marveč na mandžukuanski strani.

ZDRAVNIKOM SE KONČNO VNDAR POSREČILO

Kansas City, Mo. — Dolgo je vzelo zdravnike, da so ugotovili, kaj je narobe z Julianom Gough, a po ponovnem poizkušanju so ga končno vendar postavili trdno na noge. Mož je imel nenavadno hibo, ki ga je silila, da je moral zaužiti do tri galone mrzle tekočine vsak dan. Najprej so zdravniki dejali, da je to neke vrste sladkorna bolezen; zdravljenje pa ni nič pomagalo. Okrivili so nato slepič in potem še razne druge dele telesa, a je bilo vse zastonj. Končno so pri preiskavi z X-zarki ugotovili, da pacijentovim kostem primanjkuje apnenca, čemur je vzrok razbolelost neke žleze v vratu. Začeli so mu zdraviti te žleze in mu stanje za dva meseca tudi izboljšali, a žele se mu je nato zopet povrnila. Končno so mu zdravniki te žleze sploh odstranili in zdaj je mož res prenehal piti.

BRIHTNA ŽENSKA IZSLEDILA TATU

Chicago, Ill. — Pred šestimi meseci je Mrs. W. J. Krishke ugotovila, da ji je iz njenega stanovanja na 2624 Potomac ave. izginil dijamantni prstan, ne, da bi mogla najti kako sled za njim. Pred par dnevi pa ji je prinesel prstan neki 18 letni fant, ki stanuje v isti hiši, ter dejal, da ga je dobil od nekega dečka v sosesčini. Ženska pa je osumila fanta, ker je isti dan, ko je prstan izginil, pomival okna pri njej, in pričela je s preiskavo, ki bi bila marsikateremu detektivu v čast. Pri natančnem ogledovanju prstana je opazila na njem sledove mila in nato se je spomnila, da ima omenjeni fant neko dekle, ki je zaposleno v ženski lepoticnici. Sklepala je nadalje iz tega, da je morala imeti dekle prstan na roki pri svojem delu, in je tako ostalo milo na njem. Poizvedovala je pri dekletu in ugotovila, da je to resnica, in da je fantu vrnila

PROSLAVITEV SLOVANOV

Na radio se bo opisovalo delo slovenskih priseljencev.

New York, N. Y. — Prihodnjo nedeljo, 12. februarja, in v nedeljo pozneje se bosta odvijala po Columbia B. S. dva zanimiva radio programa, zanimiva zlasti za Slovane v Ameriki. V njih se bo namreč proslavljalo delo, ki so ga izvršili slovenski priseljenici pri gradbi Amerike, kakršna je danes. To nedeljo se bodo opisovali jugoslovanski priseljenici, kako so vršili težka dela z žulji in v znoju v neugodnih okoliščinah, v katere jih je vrgla usoda. Proslavile se bodo pri tem tudi različne odlične osebnosti, kakor Pupin, Tesla in drugi. Opisali se bodo to nedeljo tudi Rusi in Ultrajinci, dočim pridejo prihodnjo nedeljo na vrsto Čehi in drugi. Program je pod pokroviteljstvom federalnega vzgojnega urada in se bo pričel ob 2. uri pop. po vzhodnem času.

FEDERACIJA ZAGROZILA UČITELJSKI UNIJI

Miami, Fla. — Z zborovanja, ki ga ima v tujakšnjem mestu, je izvršilni odbor delavske federacije po M. Wollu, enemu podpredsednikov, izrekel svarilo federaciji ameriškega učiteljstva, da je na tem, da bo izključena iz delavske federacije, ako ne bo takoj "očistila svoje hiše", namreč, da ostrani komuniste z vodilnih mest. Woll je pri tem omenil, da je učiteljstvo prejelo že v 1936 tozadevni opomin od predsednika federacije, Wm. Greena, a, da so se razmere v tem oziru od tedaj še celo poslabšale. Dve lokalni učiteljski uniji v New Yorku ste bili sredi zadnjega meseca že suspendirani iz del. federacije zaradi komunizma.

LJUBEZEN KONČNO ZMAGALA

London, Anglija. — 27 letni Kenneth Harington je pred dvema letoma preklical svojo zaroko z neakino kraljico Elizabete. Zdel se je namreč samemu sebi preveč ubog, da bi se poročil s članico kraljeve družine. Ljubezen pa je končno premagala vse pomisleke in tako se je te dni zaroka zopet obnovila.

TERORISTIČNI NAPADI V ANGLIJI

London, Anglija. — Teroristični bombni napadi so postali zadnje dni zopet tako resni, da so oblasti odredile izredne varnostne ukrepe. Tako so močno zastražena vsa vladna poslopja, zlasti kraljeva palača, in občinstvu je prepovedan vstop v parlamentarno poslopje, prvič iz za svetovne vojne.

ŠIRITE AMER. SLOVENCA

prstan, ko se je sprla z njim. Mladi tat je bil nato aretiran.

NIKOTIN SE VEDNO RAZISKUJEJO

Los Angeles, Cal. — Zdravniki očitno še vedno niso edini, ali je nikotin, ki ga vdihavajo kadilci, res škodljiv, ali ne. Dočim nekateri trdijo, da ima kvarljiv vpliv, se je pa univerzitetni profesor, dr. Thienes, zadnje nedeljo izrazil, da je po temeljito študijah dognal, da nikotin niti ne ovira pri rasti kosti, niti ne kvari krvi ter tudi ne povzroča bolezni na srcu, vendar pa utegne prispevati k njej potem, ko se je iz drugih vzrokov že pojavila.

KRIŽEM SVETA

Rim, Italija. — Posebni vladni odbor je zadnje nedelje sestavljal načrt za ustanovitev prve italijanske tovarne za izdelavo umetnega, sintetičnega, kavčuga, da ne bo država odvisna več od inozemstva glede tega produkta.

Mexico City, Mehika. — Dočim je drugod običaj, da se poleti izpremeni čas v svrhu varčevanja s sončno svetlobo, je pa to mesto v nedeljo ponovno izpremenilo ure, da varčuje z elektriko. Povod za to je veliko pomanjkanje vode za pogon v električnih centralah.

Tokio, Japonska. — Skozi šest dni je ležal neki podmorski čoln na dnu morja zaradi nekega defekta, in v njem vsa posadka. Zadnji ponedeljek pa se je objavilo, da je šest od teh bilo rešenih, vendar o usodi ostalih 81 se še ne ve.

Ne glej, da agitirajo za katoliški tisk samo nekateri, tudi ti se dvigni in stori kaj za svoj katoliški časopis!

STOJADINOVIČ RESIGNIRAL

Vsled spora glede hrvaškega vprašanja prišla v Jugoslavijo nova vlada na krmilo. — Dva Slovenca v vladi.

Belgrad, Jugoslavija. — Pričakuje se, da se bo načelo reševanje hrvaškega vprašanja s popolnoma novega vidika po veliki izpremembi v vladi, katera se je izvršila koncem tedna. Prejšnji min. predsednik Stojadinović je namreč resigniral in novo vlado je sestavil dosednji minister za javno skrbstvo, Dragiša Cvetković.

Kakor se more ugotoviti, je ravno hrvaško vprašanje privelo do padca prejšnje vlade. Stojadinović je namreč vztrajal na tem, da ostane dosedanja ustava neizpremenjena, dokler ne bo čez dve leti zasedel prestola mladi kralj Peter. Nekateri člani vlade pa se niso strinjali z njim, zahtevajoč, da se mora na kak način priiti do sporazuma s Hrvati, zlasti še, ker je dr. Maček sam kazal več nagnjenja za pogajanja. Ker se Stojadinović ni podal, je izjavil svoj izstop iz vlade Cvetković in z njim štirje drugi ministri. Posledica tega je bila, da je podal ostavko Stojadinović s celim kabineto, na kar je regent Pavel, ki se baje tudi sam strinja s pogajanjem s Hrvati, poveril sestavo nove vlade Cvetkoviću in ta vlada je bila v ponedeljek jutraj zaprisežena.

V novi vladi sta poleg Srbov dva Hrvata, dva Slovenca in dva mohamedanca. Stojadinoviča ni v njej.

Iz Jugoslavije

Slovenski izumitelj Pongrac je zopet presenetil javnost z novim izumom, ki bo velikega pomena v avtomobilski industriji. — Neznana morska pošast pri Šibeniku. — Smrtna kosa in druge vesti.

Senzacionalen izum Slovenca

Ljubljana, 16. jan. — Čitatelji se najbrže še spominjajo, ko je bilo lansko leto poročano na tem mestu o dveh izumih Luja Pongraca iz Rajhenburga ob Savi, ki je najprej sestavil za čuda praktičen šotor, pozneje pa zložitven dežnik, kateri se ob suhem vremenu z lahkoto spravi v žep — dame pa v ročno torbico. Oba patenta je že krepko uveljavil v industriji in Slovenci smemo biti kar ponosni, da je naš rojak rešil dvojce koristnih vprašanj za človeštvo. Sedaj je Pongrac presenetil javnost z novim izumom.

Kot sam pripoveduje, je pri opazovanju avtomobilov, opazil zlasti težavno izogibanje avtomobilov na ulici in še posebno obračanje na prometnih cestah, pred hišami in na ozkih dvoriščih. Potrebno je veliko truda, da avto premenja smer. Marsikje je to skoraj nemogoče in mora avto voziti ali nazaj ali pa okoli ovinkov, da dobi zaželeno smer. Pongrac je pri tem dobil idejo, da reši to vprašanje na najbolj preprost način, to da s pomočjo duhovitega aparata, ki naj ga iznajde, tako da bi vse težave avtomobilistov odpadle. Ideja, ki jo je g. Pongrac našel, je bila prava. S potrpežljivim delom je g. Pongrac iznašel aparat, ki predstavlja končno in preprosto rešitev tega vprašanja in ki bo izzval v avtomobilski industriji in med avtomobilisti pravo senzacijo.

Iznajden aparat more šofer upravljati s svojega sedeža ter more z njim obrniti avto na mestu za četrto, polovico, tri četvine ali pa tudi ves krog naokoli. S pomočjo tega aparata se avto dvigne in se more poljubno obrniti okrog svoje osi. Ker se avto tudi dvigne, odpadejo vse neprijetnosti z raznimi dvigali in so tudi lažje možna popravila težko dostopnih delov avtomobila, zlasti premenjava pnevmatik itd. Aparat dvigne avtomobil v celoti ter more mehanik ali popravilalec z lahkoto pod voz. Prav tako je aparat pripravljen za garažiranje.

Kakor nam iznajditelj zatrjuje, se da novi aparat montirati na vsa dosedanja vozila. Montaža aparata bi veljala kvečjemu 3000—4000 din. Kakor vse dosedanje izume, je dal g. Pongrac patentirati tudi ta svoj izum pri pristojni oblasti in je izum zaščiten. Patent bo v kratkem industrijsko izrabljen.

Morska pošast

Šibenik, Dalmacija, 14. jan. — Štirje ribiči iz Sepurina so šli na ribolov s svojo barko v smeri proti otoku Sestrica. Ko so zaveslali proti južni strani otoka, Zlarina, je veslo zadelo ob ogromen

predmet, ki se je nenadno pojavil ob njihovi barki. Ne vedoč, ob kaj se je veslo zadelo, so veslali dalje, toda čez nekaj časa se je enemu od njih spet zadelo veslo ob nekaj trdega, istočasno pa se je zadnji del ladje dvignil kar za pol metra. Ribiči so se silno prestrašili in pričeli z vsemi silami veslati proti breku. Za seboj so čuli silno šumenje morja. Čez nekaj časa jih je pošast nehala slediti, se obrnila in odlomastila v nasprotno smer. Bila je dolga več metrov in je za seboj dvigala veličanske valove.

Nesreča pri delu

Hudo se je ponesrečil 32 letni delavec Jakob Zavšek iz Pečovnika pri Celju, ki je bil zaposlen pri regulaciji Savinje. Pri delu ga je zadel voziček za prevažanje gradiva s tako silo, da mu je zdrobil čeljust.

Smrtna kosa

Na Trati nad Škofjo Loko je umrl Gregor Dolinar, posestnik star 79 let. — Na Petkovci je umrla Franciška Lukana, posestnica in sestra dekana Janeza Hladnika iz St. Vida pri Stični. — V Brestu je umrl Ivan Švigelj, posestnik. — Trbovljah je umrl Herman Kolzebsen, uradnik TPD v pokoju.

Ogenj

V Janeževem vrhu nad Breznom, po domače pri Javorniku, je zgorelo gospodarsko poslopje, last rojaka v Ameriki g. Hojnika. Ljudem se je le z veliko težavo posrečilo rešiti iz hleva dve kravi in drugo živino.

Pol milijona porodov

Srečko Zanela, primarij bašičke šole v Zagrebu je nedavno predaval o porodih v Jugoslaviji. Jugoslavija in Rumunija sta glede porodov v Evropi na prvem mestu. V Jugoslaviji je vsako leto okrog pol milijona porodov, ki jih je pa samo 200.000 več kakor pa primerov smrti, ker je dojenčkov in otrok velika.

Znal je slepariti

V mestu Žabalj v Bački je kmet Kosta Conkić na premeten način sleparil pri konjskih kupcijah. Conkić je obiskoval sejme in kupoval konje. Obljubil je navadno več za konje kot drugi kupci, dal je pa prodajalcem le aro, ostalo je obljubil poslati po pošti, poslal pa ni nikoli. Konje je nato prodal pod ceno dalje, denar si je pa prihranil. Oblasti so ugotovile, da je na ta način zagrešil 15 akh sleparij, verjetno je pa, da jih je zagrešil še več. S tem je prodajalce oiganil za najmanj 40.000 dinarjev.

ŠPANSKI UJETNIKI

Na tisoče in tisoče vladnih vojakov je bilo ob umiku pred Barcelono ujetih od španskih nacionalistov. Gornja slika kaže neko tako skupino. Točasnopa se druge množice vladnih vojakov umikajo preko meje v Francijo, da se ognjeve podobni usodi.

Amerikanski Slovenec

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelj, ponedeljkov in dnevo po praznikih.

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

Naročnina:
Za celo leto \$5.00
Za pol leta 2.50
Za četrt leta 1.50
Za Chicago, Kanada in Evropo:
Za celo leto \$6.00
Za pol leta 3.00
Za četrt leta 1.75
Resnična številka 3c

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnjo številko v tednu je čas do četrtke dopolne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

The first and the Oldest Slovene Newspaper in America.
Established 1891.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Subscription:
For one year \$5.00
For half a year 2.50
For three months 1.50
Chicago, Canada and Europe:
For one year \$6.00
For half year 3.00
For three months 1.75
Single copy 3c

Boj za Tunis

Komaj se je svet nehal vznemirjati zaradi Sudetov, že se je pojavilo novo vprašanje, ki dela zdaj evropskim diplomatom hude preglavice.

Čisto iznenada, ko se je že zdelo, da je napetost med Francijo in Italijo, povzročena po ustanovitvi italijanskega kolonialnega imperija v Afriki, ponehala in da se bližamo sporazumu treh velesil od Sredozemskem morju, je Italija naznanila, da ima v Afriki še nekatere zahteve. Med temi zahtevami je najtežja zahteva, ki se tiče Tunisa, ker si ni izlepa mogoče zamisliti načina, kako naj bi se v tem pogledu Italija zadovoljila, da ne bi trpele škode bistvene koristi Francije. Spor zaradi Tunisa pomeni namreč, da se je v vsem obsegu pa v neprimerno večjih izmerah obnovila tekma med Francijo in Italijo zaradi njunega položaja v Sredozemskem morju in na afriški celini, ki se je začela obrisovati na evropskem obzorju že pred nekaj šestdesetimi leti. Že takrat je ta spor pomenil težko obremenitev mednarodnega položaja, danes pa, ko si je Italija priborila z vsemi močmi ugledno mesto v zboru velesil in išče svoji dejavnosti v svetu čim širšega torišča, je njena razprava s Francijo resna nevarnost za evropsko ravnotežje.

O Tunisu pravijo italijanski politični zgodovinarji, da nujna klasičen primer zamujene priložnosti. Ta dežela je namreč Italiji pred nosom in sicilski izseljenci so si jo bili že pred stoletji izbrali za kraj, kjer se je dal s trgovino zaslužiti lep denar. V osemdesetih letih preteklega stoletja je bila skoraj vsa kopna in pomorska trgovina te skrajno zanemarjene turške pokrajine v italijanskih rokah in od domačih latifundistov stiskani sicilski koloni so si začeli v tuniških oazah graditi novo domaćijo. Če bi takrat Italija ne bila razjedena od notranjih homatij, korupcije in državljanske nesloge ter do kraja oslabela zaradi politične brezbrzičnosti v skrajnem siromaštvu toneče množice, bi bil Tunis skoraj gotovo pripadel Italiji, ker je bil med onimi deželami, ki so v tistem času zaradi naglega razpadanja turškega cesarstva meni nič zapadle vsakemu, ki jih je hotel in si mogel vzeti. Mogoče bi se bilo tudi neodločnemu Cairoliju, ki je bil takrat na krmilu Italije, posrečilo prinesiti kralju v dar prvo kolonijo, ki je komaj 250 km oddaljena od italijanske kopne zemlje, če ne bi bila Anglija, ki takrat ni bila prijateljica Francije, imela proti temu resen pomislek. Če bi namreč Italija postala gospodar Tunisa, oziroma Bizerte, ki je mogoče najboljša pomorska luka na svetu, bi mogla Sredozemsko morje razpoloviti in zapreti, ker ima med Sicilijo in tuniško obaljo na razpolago otok Pantellerijo, tako da bi črta od Bizerte do Marsale tvorila pravo železno verigo, ki bi mogla braniti vsakomur prehod iz zapadnega v vzhodno Sredozemsko morje. Tega pa Anglija v skrbi za svojo pot v Indijo ni mogla dopustiti. Zato je Tunis raje prepustila svojemu takrat najhujšemu tekmecu Franciji, ki jo je na ta način hotela potolažiti zaradi izgube Egipta, katerega je znani Disraeli tiste dni z upravnj židovsko lokavostjo Franciji pred nosom otel. Tako je Francija, ki je pred zavistnimi očmi Anglije začela leta 1880 osvajat Alžir, si je 1837 pridobila Senegal ter po ponesrečenem eksperimentu v Egiptu začela misliti na drugo odškodnino, s pohodom na tuniške "roparje", ki so vznemirjali Alžir, to svojo veliko afriško pridobitev na desnem boku zavarovala z deželo, ki je po svojem zemljepisnem sestavu prava trdnjava. Danes pa Tunis ne šteje samo Alžira, ampak tudi Maroko, ki ga je Francija začela osvajat v začetku 20. stoletja in je tako svoj severoafriški imperij zaokrožila. Ta Tunis, ki je po pogodbi leta 1881 sklenjeni v kraju Bardo s tuniškim bejem, prej odvisnim od turškega sultana, postal francoski protektorat, nad katerim formalno "vlada" bej, je danes za Francijo prav vi talnega pomena, ker varuje na vzhodu tudi njeno saharško notranjeafriško posest, ki jo ogroža italijanska Libija. Na tuniško mejo more namreč Francija postaviti močno armado, ki bi za tamošnjo Maginotovo linijo bila skoraj nezlomljiva barijera proti vdoru italijanske vojske iz Libije v francoski afriški imperij bodisi v smeri proti Alžiru bodisi v pravcu na notranjo in zapadno francosko Afriko.

Iz tega so že razvidni razlogi, zakaj so v Franciji pre-

pričani, da bi vsaka odstopitev Italiji, ki bi v večjem ali manjšem obsegu prizadevala tuniško posest, življenjsko ogrožala ves francoski afriški imperij sploh. Danes, ko Francija na lastnem prebivalstvu počasi hira, pomeni za njo Afrika toliko ali še več ko Angliji Indija. Saj more Afrika Franciji pomagati danes najmanj z armado enega milijona tristo tisoč Alžircev in Senegalcev, če bi bila od kogarkoli in kjerkoli že napadena, sčasoma pa, ko bo Maroko popolnoma pofrancozen, bo francoska armada štela najmanj dva milijona Arabcev, Berberov in Senegalcev. Če pa bi bila v Tunisu gospodar Italija, si lahko mislimo, kakšno nevarnost bi pomenile italijanske divizije na tej meji skupaj z njenim brodomom v sicilski ožini za francosko afriško armado, ki se bi hotela vkrcati na ladje, da doseže kakšno bojno fronto v Evropi, recimo na Alpah ali ob Renu. Ob morju pa je za Francijo neprecenljivega pomena Bizerta, ki so jo po pravici primerjali kot vojno luko s Puljem; zavarovana je tako in ima toliko morskih lučev v območju svojega bassina, da predstavlja tudi idealno izletišče za hidroavione in more ogroziti tako Pantellerijo kakor sicilsko obal. V italijanskih rokah pa bi Bizerta pomenila naravnost gospodarstvo nad morso potjo, ki veže Francijo z njeno kolonialno posestjo v severni Afriki.

Reševanje spora med Francijo in Italijo bo zato eno najtežavnejših vprašanj v tem letu in bo potegnilo v svoje območje vse velesile. Ali ga bo sploh mogoče rešiti, ne da bi se dosedanja mednarodna politika popolnoma preusmerila?

ŠE NEKAJ O NOVI MAŠI

Pittsburgh, Pa.

S tem dopisom hočem nekoliko opisati širši slovenski javnosti, da bodo tudi po drugih naselbinah vedeli, da je tukajšnja slovenska župnija sprejela v svojo sredo že četrtega sina kot novomašnika, kateri je pel novo mašo dne 29. januarja letos. — Podrobno menda ni treba omenjati niti novomašnika Rev. Danila W. Čadoniča, niti njegovih staršev, saj je bilo to že objavljeno v naših slovenskih katoliških listih, zlasti pa v Amerikanskem Slovencu. Napisal pa bom to, dragi rojaki, da je bil zgoraj omenjeni dan v vsem razveseljen in zanimiv, ne samo za našo župnijo, ne samo za novomašnikovo mater in sestro ter ožje sorodnike, pač pa tudi za vse ameriške katoliške Slovence, da imamo zopet enega sina našega naroda, ki se je posvetil službi Gospodovi.

Dne 29. januarja, točno ob pol enajsti dopoldne so nam cerkveni zvonovi z lepim slovesnim pritakavanjem naznanjali, da prihaja k oltarju Gospodovemu novomašnik, ki bo zapel svojo prvo Glorio. Razni občutki obdajajo človeško srce, ko gleda ta prizor in najraje bi se razjokal same ginjenosti. Marsikatero oko je bilo tudi zares solzno, ko smo poslušali novomašniški govor, katerega je govoril č. g. Father Vital Vodusek. Govoril je splošno vsem v cerkvi, zlasti pa g. novomašniku. — Po končanem cerkvenem opravilu je pa bil v cerkveni dvorani slovesen banket v počast novomašniku č. g. Danila W. Čadoniču. Dvorana je bila polna do zadnjega

prostora, kakor je bila med novo mašo tudi napolnjena cerkev. Banket je otvoril z molitvijo domači g. župnik Rev. M. F. Kebe. Na banketu je bil tudi več govornikov, gg. duhovnikov in drugih. Teh ne morem vsakega posebej omenjati, bi dopis preveč narastel. Zapišem pa to, da izrazim v imenu cele župnije, v imenu novomašnika in njegove matere, najlepšo zahvalo vsem navzočim govornikom. — Slovesnost nove maše je minila, ne bo pa minil spomin na ta dan, o katerem lahko resnično rečemo da je bil dan, ki ga je naredil Gospod.

Kar se tiče delavskih razmer tukaj pri nas, je še vedno kot je bilo. O dobrih delavnih časih se več niti govoriti ne da. Pa, kot zasledujem iz dopisov, je po celi Ameriki prav tako. Vreme pa imamo doselej še precej mrzlo in tudi nekaj snega, radi česar se pa ne bomo pritoževali, saj smo še vedno v zimskem času. — Omenim pa, da rad prebiram zanimive dopise, ki jih pišejo razni dopisovalci. Zlasti se mi dopadejo poročila o spominih, katere je napisala Mrs. Blaj, ko tako lepo opisuje razne doživljaje. — Pozdrav rojakom širom Amerike in stare domovine.

Jože Čadonič

PISMO Z JUŽNE ZEMLJE

Buenos Aires, decembra.

Razburljivi dnevi, katere je preživljala Evropa za časa česke tragedije, so naravno tudi tukaj našli svoj odmev. Ob tej priliki je prišlo še bolj kot sicer do izraza splošno razpoloženje proti totalitarni miselnosti. Okrog nemških izpostavljenih točk je bi-

FEBRUARSKA ŠTEVILKA MESEČNIKA 'NOVI SVET'

Koncem tega tedna izide februarjska številka mesečnika "NOVI SVET" s sledečo vsebino:

"RUSIJA — OŽIVLJENA" (uvodni članek); "PREGLED" (raznih dogodkov); Jos. Simenc: "OKULTIZEM, MEDUMIZEM IN SPIRITIZEM"; "KEMIJA IN ČLOVEK"; J. M. Trunk: "TIHE URE" — "Za koga gre?" (premišljevanje); J. K. M. T.: "IZ NARAVE" (Rastlinstvo); "POLETNO SPANJE ZIVALI"; Iv. Zupan: "TRISVEČKE" (pesem); REV. GEORGE KUZMA (življenjepis); E. Souvestre: "STRIC Z AMERIKE" (črtica); SLOVENSKE PIJONIR (Opis Jolietta); "ZENIN" (pesem); J. J.: "POHLEP ZAPLEJUJE" (črtica); "KAKO NASTANE KLIŠE"; DOM IN ZDRAVJE: Dr. R. P. Zaletel: "RAZVOJ RAKA NA KOŽI"; Dr. J. W. Mally: "POJAV PRVIH ZOB"; ZA

SMEH IN KRATEK ČAS; "ZIMA BO IZGINILA?"; T. Brdar: "VELIKA LJUBEZEN" (roman).

Mesečnik "Novi Svet" izhaja vsaki mesec okrog 15. v mesecu. Onim, ki bi se zanimali za lanske ali prvi letnik, jih še lahko dobe, dokler traja založba. Letnik (12 zvezkov) stane \$2.00; vezan v knjigo v umetno usnje stane \$3.00. — Drugi ali letošnji letnik bo vseboval vse skozi zelo zanimivo vsebino. Za dva dolarja na leto dobite v tem mesečniku poučbe berilo o zdravju in drugih zadevah, celo vrsto zanimivih črtic in povesti in opis premnogih vaših znancev iz mladih let. List stane samo \$2.00 na leto; za Kanado in Evropo \$3.00. Naročnino sprejema Uprava lista in njegovi zastopniki (ce) po naselbinah. Naslov: "NOVI SVET" 1849 W. Cermak Road, Chicago, Illinois.

lo treba postaviti kar posebne straže.

Sedaj se je seveda že vse lepo umirilo. Toda posledice bodo ostale. Čudno, kaj! In vendar se čutijo tudi tukaj novi evropski dogodki in celo prav občutno.

Glavno bogastvo te dežele je v kmetijstvu. Kruh in meso in volna. Kadar je Evropa lačna velike množine vojaškega kruha in mesnih konserv, kadar je treba napolniti vojaške skladišče za vsakršne potrebe, tedaj se spomnijo dežele, kjer se vsega na pretek dobi.

Sedaj je nevarnost vojne trenutno minila. Pa nemara da so skladišča na Angliškem, na Francoskem in v Italiji dobro založene. Ni moj namen, da to preiskujem. Dejstvo pa je, da se je sedaj pokazal ogromen padec v argentinskem izvozu, kar pomeni občuten udarec za tukajšnje gospodarstvo. Položaj se je pa še bolj zaostрил zaradi konkurence ameriškega žita v Braziliji, kjer utegne Argentina spet utrpeti veliko izgubo.

Res je, da večina naših ljudi nima direktne zveze z agrarnimi panogami. V poljedelstvu jih ni skoro nič. Par stotin je zaposlenih v mesnih industrijah, toda kriza v kmetijstvu v živo zadene vso tukajšnjo industrijo kakor tudi stavbeno stroko in tako postaja nevarno, da nastopijo kritični časi.

Zaradi tega menda je dala država zelo stroge zahteve glede priseljevanja. Čeprav to ni bil edini, pa tudi ne glavni motiv. Tega sploh niso povedali. Je pa strah pred navalom Judov, ki beže iz Avstrije in Češke, saj tega blaga je že sedaj tudi mnogo na pretek.

Tako da se sedaj, ko bi morala vsa dežela živeti v veseljem pričakovanju dobre letine, kaže na obzorju strašilo nove krize.

Brez novic pa seveda tudi naša kolonija ni. Predvsem je za nas vesel dogodek, ki smo ga doživeli 6. novembra s slovensko šolsko prireditvijo. Bil smo priče izvrstno uspele prireditve. Dvorana je bila vsa polna. Z veseljem smo lahko ugotovili, da ima naša šola še mnoge prijatelje, 600 lahko štejem, da je bilo odraslih ljudi. Da je bilo število malčkov veliko, si pa lahko mislite!

S preprostim programom, največ z živimi slikami, so organizatorji dokazali svojo spretnost in sedaj pač vidijo vsi, kako veliko in koristno je delo, ki ga šolske sestre opravljajo za kolonijo. Zato pa tudi doživljamo, da vedno bolj upada antipatija do "munj" in obiskujejo danes to slovensko šolo tudi otroci takih, kateri so se pred časom rotili, da bi raje videli, da jim otroka konji potepajo na cesti.

Posebno razveseljivo dejstvo je, da je nastopil na tej prireditvi tudi pevski zbor iz Villa Devoto. Vse to kaže, da se nasprotja res ublažujejo.

V našem cerkvenem življenju smo tudi imeli nekaj pomembnejših dogodkov. V oktobru je bil tukaj evharistični kongres. Na ta dogodek smo se pripravili s tem, da smo imeli dva tedna prej svetlo mašo v cerkvi Santissimo Sacramento. Na prvi dan kongresa smo dopoldne praznovali na Avellanedi, popoldne pa smo imeli skupno z zavodom procesijo okrog kapele naše službe božje na Peternalu. Na glavni slovesnosti (12. oktobra) pa nismo nastopali skupno, ker je bilo odrejeno, da morajo nastopiti kot narodna skupina samo moški. Zenske naj gredo pa s svojimi pripadajočimi župnjicami. In še zaradi zastav bi bilo treba delati posebno prošnjo. Tako smo odločili, da naj vsak stori, kakor mu bolje kaže. Pri glavni procesiji je bilo kakih

Dogodki

med Slovenci po Ameriki

Krst
So. Chicago, Ill. — Preteklo nedeljo je bil v tukajšnji slovenski cerkvi sv. Jurija krst male deklice, katero so rojnice podarile Mr. in Mrs. Frank Kuahn, ki živita na West Pullmanu. Srečna mati je sestra Mrs. Louise Likovich, tajnice dr. Marije C. Spočetja št. 80, KSKJ.

Jubilej
Cleveland, O. — Pretekli teden sta slavila srebrni jubilej zakonskega življenja Mr. Joseph in Mrs. Mary Erbeznik, ki živita na Carl Avenue.

Himen
Milwaukee Wis. — V cerkvi sv. Trojice sta se pretekli teden poročila rojak Martin Jelenc, Sr. iz North Milwaukee in Mrs. Mary Puncer, vdova po pokojnem Viktorju Puncerju z W. Greenfield Ave.

Na obisk
So. Chicago, Ill. — Pretekli teden se je mudila v Clevelandu, O., Mrs. M. Novak, soproga poznane Mr. Johna Novaka. Šla je obiskat svojo sestro Mrs. Agnes Dežman, ki živi v Euclidu in je hudo bolna.

Poroka
Cleveland, O. — V soboto 4. februarja sta se v cerkvi Marije Vnebovzete na Holmes Ave. poročila Miss Mary Rozman, hčerka Mr. in Mrs. John in Ane Rozman z Evangeline Rd. in Mr. John Reber. — Obilo sreče!

Podlegel
Bon Air, Pa. — Pred kratkim je umrl za srčno hibo rojak Matija Krofina, v starosti 64 let. Doma je bil iz Brusnice na Dolenjskem in je prišel v Ameriko pred 40 leti. Zapuščal sedem otrok, ki so že odrasli.

stotisoč oseb.
Bolj značilna dogodka sta bil naš šod pri rožnovenski Mariji v Novi Pompeji v nedeljo 30. oktobra. Ze lani smo napravili ta šod. Letos smo ga ponovili. Navedena cerkev je zelo obiskano Marijino svetišče v mestu. Tam v bližini živi naših rojakov dosti malo, toda radi se zbirajo tudi tam verni Slovenci. Težko bi kdo povedal, koliko je bilo eno popoldne Slovencev tam zbranih. Cerkev je bila nabito polna. Toda večino so seveda imeli drugorođci. Sodim, da je bilo Slovencev kakih 400. V takih okolnostih bi bilo preveč, če bi mučili tujce z našo besedo, ker po španske vsi naši razumejo. Zato sem moral biti po slovensko bolj kratek in raje pridobiti spoštovanje našemu imenu s tem, da sem tudi po špansko govoril. Naša je bila pa seveda pe-

(Dalje na 4. strani)

"TARZAN IN PREPOVEDANO MESTO"

(44)

(Metropolitan Newspaper Service) Napisal: Edgar Rice Burroughs

Magra je vse to s strahom opazovala in obdvovala Tarzanovo moč. Ko je videla da je prost, je skočila k njemu, se ga oklenila in rekla: "Bojim se, da nas bodo opice ubile." "Ne bodo nas," je rekel Tarzan; "jaz sem sedaj njihov kralj in meni bodo sedaj pokornost in napravlje kar jim ukažem."

Nato se je Tarzan oprčil ter stopil pred opice, ki so ga s spoštovanjem opazovale. "Tarzan je kralj," je rekel; "vi ste moji podložni. Tarzan gre v tujo deželo, polno nevarnosti. Vi pojedite z mano." Opice so odvrnile: "Mi gremo! Tarzan je močan borec, z njim se bomo borili."

Ti odgovori so Tarzana prepričali, da lahko tem opicam popolnoma zaupa, bolj kot ljubim kakšnega človeka. Zato se je odpravil z Magro in opicami naprej. "Zopet si me rešil," je rekla Magra; "vidim, da me ne sovražiš." Tarzan pa na kratko reče: "Toliko uslugo bi napravil vsakemu človeku."

Prihodnje jutro je bil Tarzan z Magro in opicami že pri Gregoryjevi družbi, ki so ga pa silno začudeno sprejeli, zlasti, ko so ga videli prihajati s to neuvadno družbo. Že so menili, da ne bodo njega in Magre nikoli več videli, sedaj pa kar naenkrat ga zopet imajo med seboj.

POZOR!

Poglej na številke poleg naslova in imena. Ako ti je naravnost potekla obnovi jo in pomaži listu!

GUZAJ

LJUDSKA POVEST

Spisal

JANUŠ GOLEC

Klakočarja je še posebno naglašala, da je iz sumljive hiše, šentprimoških Šarklov (Guzajevo domače ime) ni bilo nič kaj prida in jabelko Francelj s te malopridne veje pač ni padlo daleč od debla. Obe izjavi sta se krili za las pri prvem zaslišanju in pri obravnavi. Podani sta bili odločno, na mestih surovo, a brez jecljanja ali morebitnih zapletljivih. Je bilo takoj videti, kako so se začela mnenja glede krivde in nedolžnosti deliti med porotniki in občinstvom.

Razne druge priče niso znale povedati nič bistvenega, niti ena ni pljusnila kake obtežilne brozge po obtožencu.

Pač pa je župni urad Sv. Jurja ob južni žel, potrdil črno na belem, da Šarkli tik pri podružni cerkvi sv. Primoža niso na najboljšem glasu, vendar o sinu Francelju ni bilo slišati nič kaj, kar bi zamoglo kolikaj škodovati njegovemu dobremu imenu.

Državni pravdnik se je oklenil v svojem govoru dejanskega stanja: najdbe v obtožbenem kovčku ter listnice in popolne verodostojnosti obeh glavnih prič.

Guzajev zagovornik je bil zopet drugega mnenja, da ne spada obdolženec na zatožno klop, ampak ona oseba, ki mu je podtaknila iz pekleno hudobnega maščevanja predmete zločina.

Državni pravdnik in zagovornik sta se preklajala precej časa med seboj in kazala svojo zgornost. Vsekako so bila in ostala mnenja o obtožbeni krivdi deljena in to je dokazalo tudi glasovanje porotnikov, ki niso Guzaja oprostili, ampak ga proglasili krivim z enim glasom večine. Razglas porotnega glasovanja je rodil obsodbo na 7 let ter 5 mesecev ječe.

Po proglašenju obsodbe se je sesedel Franc Guzaj na zatožno klop, zaihtel na glasu, a se zavaljal na opomin obeh stražarjev, ki sta ga opominjala, da se mora držati svojih obveznosti. Guzaj je bil v celici, kar sam je moral poklicati stražo, ko je moral po opravljenem delu zopet nazaj v celico. Že nad en mesec je bil Guzajev Francelj sodni pisar. Priziva se ni bilo nazaj, sodba se ni bila pravomočna in še vedno je tičal v svoji obleki, in to je pomenilo glavno pomoč pri pobegu.

V zaporni celici in pobeg.

Obsodbe Guzaj nikakor ni pričakoval. Prepričan je bil, da je presedel dva meseca v preiskovalnem zaporu več nego dovolj radi ženske zlobe in hudiceve maščevalnosti. Ko so se ponovno zaloputnila za njim vrata zaporne celice in je oznanil zaškrtni ključ izgubo svobode po nedolžnem za več nego 7 let, je vzkripelo v njem z vso pobesnelostjo, da bi bil pobil vse ter polomil, le da bi zamogel ven iz ječe, da bi zadel oba ženska zločedca, ki sta mu pritisnila za celo zviženje pečat zločinca le zato, ker je prepričan za jarem nečistotavanja. Škripal je z zobmi, klet, prisegal osveti in bil s pestjo po železnem križu, ki mu je branil ter zapiral pot v dir za samolastnim uničenjem vnebovpijoče krivične razsodbe. Večurnemu najsrdečejšemu razsajanju in divjanju ter razbijanju je sledila telesna utrujenost. Izbruhana telesna moč je zahtevala nadomestila s spanjem, ki je bilo sicer nemirno, a mu je vrnilo razsodnost ter zavest, da z glavo nikako ne more skozi zid. Drugo jutro se je prebudil telesno umirjen; črv neugna-

nega pohlepa po najbolj krutem maščevanju se je oglašil v njem s podvojenimi ugrizi ter kriki. Sedel je na trdo ležišče, si podprl vročo glavo in se zamislil globoko ter na dolgo:

Treba je predvsem zagrabiti nad vse kruto, nezasuženo ter neusmiljeno zadelo pri pravem koncu. Njegov zagovornik je prijavil priziv, ki mu nikakor ne bo prinesel oprostitve ali znižanja kazni, pač pa ima sedaj še časa do polnomočja razsodbe par mesecev. Ko bo priziv zavrnjen, ga bodo prepeljali iz Celja v kako kaznilnico, od koder bi bila izključena rešitev ali pobeg. Ako se hoče — ne — se mora maščevati, ne bo sedel nad 7 let, ampak mora izza objema štirih sten ven na svobodo kot divja zver v šume, kjer se bo opijal z maščevalnimi naklepi. Pobeg je mogoč edino le od tod in tudi ne skozi trdo zamreženo okno, ampak od kod drugod. Treba bo zadeti na kako ugodno priliko izven zaporne celice. Predvsem ne sme praviati z divjanjem ter razsajanjem med pazniki dobrega glasu, katerega si je pridobil z mirnostjo med preiskavo. Sedaj, ko je bil obsojen, ga bodo začeli uporabljati za kaka pisarniška dela, pri katerih ne bode pazil nikdo s posebno pozornostjo nanj. Čakati — in zopet čakati, — le umirjenost mu bo prinesla svobodo — ključ do pri nebu, zemlji ter peklu zaprisežene osvete. Tako se je glasil zaključek Guzajevega prvega, drugega in vseh naslednjih razmišljanj, dokler mu ni sporočil paznik ponudbe preiskovalnega sodnika, ako bi ne maral preganjati dolgega časa s službo zapisničarja tukaj v jetnišnici. Kakor bi mu bil pomolel rešilni angel roko, se je oklenil te bilke upa, da bo prost pred odvedenjem v kaznilnico.

Skraja je prepisoval razne akte v svoji celici, ko se je prepričal sodnik o njegovi sposobnosti v pisavi, ga je klical vsako drugo popoldne v sobo pred jetnišnico, kjer je izpraševal one, ki so bili v preiskovalnem zaporu. Paznik ga je samo pripeljal v izpraševalno sobo, niti čakal ni nanj, kar sam je moral poklicati stražo, ko je moral po opravljenem delu zopet nazaj v celico. Že nad en mesec je bil Guzajev Francelj sodni pisar. Priziva se ni bilo nazaj, sodba se ni bila pravomočna in še vedno je tičal v svoji obleki, in to je pomenilo glavno pomoč pri pobegu.

Prav meglenega popoldne ga je poslal preiskovalni sodnik iz izpraševalnice v uradno sobo v zgornjem nadstropju okrožnega sodišča, od koder bi mu naj prinesel zapisnik poprejšnjega dne iz tega in tega akta. Guzaj je šel po obsodbi prvič iz jetnišnice po dolgem hodniku na okrožno sodišče, a ga ni bilo nikdar več nazaj. Iz prvega hodnika je zavil na levo in tamkaj je bilo križišče: na desno in na levo, navzgor in navzdol. Pri pogledu na štiri odprte strani mu je nekaj pošepnilo: sedaj ali pa nikdar! Ni izbral zaukazane mu poti navzgor po stopnicah, ampak navzdol, skozi glavna vrata na ulico — v svobodo — v šume po načrte najkrutejše ga maščevanja.

Prireditve, ki so oglašane v "Am. Slovencu" so vedno uspešne.

(Continued from page 3)

ninth birthday? We hope to see you there.

Supervisors.

ST. CATHERINES JRS. NO. 7

Cleveland, Ohio

Our first meeting of the year was well attended, I can only hope that all our meetings will show such fine enthusiasm. I am sure if the Jrs. just think over all the nice times we had last year, why they will make sure to be present each month. Don't forget, Jrs., that we are still out after new members. We are proud to welcome little Francis Czusky and Mathilda Wagner into our lodge. Two more new members for this year. I wonder if you all remember that little talk we gave you about the "Fraternal Voice"? I'm looking for the pins, girls. Send in your letters. Please try to sell all your tickets before next meeting, as it is most important. We will exchange Valentines Feb. 13, that will be on our drill practice night, members only, no guests. Be sure to come.

Our drill team is getting along fine. We will soon be ready for public appearance. I'm really proud of you all. Fraternally yours,

Stella Herbert, Supervisor.

3422 E. 76th St.

LIBERTY JRS. W.S.A. NO. 5

So. Chicago, Ill.

It is with deep regret that I take up my pen and write of the death of one of the most popular and energetic members of the Liberty Jrs., William (Billy) Jarkovich.

Billy died of pneumonia February 1st, at a CCC camp at Pocatello, Idaho where he had been enrolled only a few weeks.

He was 17 years old and one of the first members to join the Liberty Jrs. when it was organized. His aid in building the club to where it stands today was an important factor in its success. He also was Sergeant-at-arms of the Liberty Jrs., first baseman of the baseball team, member of the St. Florian lodge, K.S.K.J. No. 44, and active in several other local clubs. His brother, Harold, is the present vice-president.

His body rested in the Liberty Club-room which he frequented daily and perhaps the place he would choose to rest if he were able to. Members of the club, his closest friends and comrades acted as active and honorary pallbearers. The active were: William and Edward Benkovic, George Encimer, Edward Juvancic, Mike Popovich, J. and Frank Vidic; honorary: Carl Marco, Edward Matz, Albin Magayne, John Strus, Edward Zagar, and William Zupancic.

The funeral was held Tuesday and the Requiem Mass was celebrated in St. George's church and was attended very well by his chums and many friends. The loss of Billy is indeed a great loss and it will be difficult to find another fellow like him.

A special meeting was held February 3rd, at which Mr. Popovich told about his recent trip to Denver as trustee of the W.S.A. The boys were told of plans under preparation for the sending of two Chicago teams to Colorado this coming summer, that is a team represented by our "friendly rivals" from the West Side of Chicago, and our own team representing South Chicago. It is a trip the boys are looking forward to with much anxiety.

At the meeting, plans were also discussed on the purchase of new baseball uniforms for the coming season. Next meeting is to be held Sunday afternoon, February 12, at the Club-room. All members are requested to be present.

Edward Juvancic, Secretary.

In memoriam of our Pal, William Jarkovich, popular member of the Liberty Jrs., who passed away February 1st of pneumonia at a CCC camp at Pocatello, Idaho.

The years we've spent together—less than a score,
Seems as though we've been pals several or more;
It seems only yesterday we were playing together
On the baseball diamond; He loved the game better—
Yes, better than most anything else;
And many were the times it was he who saved the game,
But he, a modest fellow, never went in for glory or fame,
No, not Billy; But he could always be heard above the others,
Cheering and encouraging his pals that the game was never lost
Until the last ball was pitched;
But now, the last ball in the game of his life has been pitched,
And it is we who have lost—
Lost, not only a Real Pal and a Regular Fellow
But one whose friendship will ever last in our memory.

Liberty Boosters W.S.A.

RAZNE ZANIMIVOSTI

OGROMNO OJAČENJE VOJNEGA LETALSTVA

London, Anglija. — Angleška vlada je pripravila štiri-letni načrt za izpolnitev angleškega vojnega letalstva. Po tem načrtu se bo število letalskih nabornikov, ki jih je bilo doslej po 3.000 na leto, povečalo na 10.000, da bo Anglija imela na razpolago zadostno število pilotov za vse ogromno število letal, ki si jih namerava preskrbeti do l. 1942.

Objavljeni so bili tudi zanimivi podatki o gradnji letal in letalskih oporišč v Angliji. V letošnjem letu se bo število angleških vojnih letal povečalo najmanj za tisoč in nato vsako leto še za več. Angleško mornariško ministrstvo namerava v kratkem prevzeti štiri velika obalna letalska oporišča in zgraditi še novo oporišče, na katerem bodo zgradili tudi vse potrebne tovarne in delavnice za popravila letal. Znatno bo povečano tudi letalstvo vojne mornarice, ki že sedaj razpolaga s 7 matičnimi ladjami za letala, v gradnji pa jih je nadaljnjih 5.

WPA DELO SAMO ZA RELIFARJE

Chicago, Ill. — Relifni administrator za Chicago je v nedeljo objavil, da se bodo v naprej sprejemale na WPA dela samo take osebe, ki stojijo na relifu, in na osrednji relifni postaji se bodo sprejemale samo še prošnje za direktni relif. To se je odredilo po odloku državne relifne komisije, ker jih v državi že

preveč čaka na sprejem k WPA.

ZDRAVSTVENA PREISKAVA SOLARJEV

Chicago, Ill. — Po vseh šolah v Cook okraju, osnovnih in višjih, se je ta terek pričel izvajati pri mladini zdravniški preizkus s tuberkulinom, da se dožene, ako kateri boleha na tuberkulozi.

"RJOVEČA MOČVIRJA"

Mrzli val je imel za posledico, da so zmznili tudi nekaj močvirja v območju nemškega Eifela. Pri tem je prišlo do svojevrstnega naravnega pojava. V jasnih mrzlih nočeh je slišati na kilometre daleč neki trušč, ki sliči z bobnenjem pomešanem rjevoju. Znanstveniki si razlagajo ta pojav z zračnimi toki pod ledom.

NENAVADEN SLUČAJ

V Fomesaniju na Rumunskem se je zgodil nevskandljivi dogodek. Mizarski pomočnik Peter Layos je vlomil v stanovanje neke ge. Iliescove. Sredi "dela" ga je zmotil povratek lastnice, pa se je hitro skril pod posteljo. Proti polnoči, ko je ženska legla, je potem po vsej priliki skušal počasi zlesti izpod postelje, od razburjenja pa ga je zadela kap in je obležal mrtev. Je Iliescova naslednje jutro pospravljala, je v svojo grozo opazila truplo pod posteljo. Policija je stvar potem razjasnila.

BORAHOVO STANJE IZBOLJŠANO

Washington, D.C. — Zdravstveno stanje 73 letnega senatorja Boraha, ki je bil zadnji teden odpeljal v bolnico pod napadom influence, se je do konca tedna povsem ugodno izboljšalo, da se je odredilo že za njegov prevoz domov.

IZ NAZIJEV SE NE SME NORCEV BRITI

Berlin, Nemčija. — Propagandni minister Goebbels je zadnji petek izdal odlok, s katerim se črta iz kulturne zbornice pet profesionalnih humoristov, ki so zabavali občinstvo na odrih. Pri svojih predstavah so si ti močje privoščili preveč dovtipov na račun nazijstva in tako jim bodo njih nadaljnji nastopi prepovedani. Med temi je tudi igralec Werner Finck, ki je bil izredno priljubljen pri občinstvu, precej manj pa pri oblasteh, kajti bil je že prej v koncentracijskem taborišču.

Pratike

Našim čitateljem sporočamo, da smo prejeli zalogo

Pratik za leto 1939,

in sicer obe vrsti

Blaznikovo

kakor tudi

Družinsko

Obe vrsti ste zelo zanimivi in ju krasi številno lepih slik. Naročite si jih takoj, dokler ne poide zaloga. Vsak komad stane s poštino vred

25 centov

Naročajo se od:

KNJIGARNA
AMER. SLOVENC
1849 West Cermak Road,
CHICAGO, ILL.

IZ SLOV. NASELBIN

(Nadaljevanje s 2. strani)

sem, katere kar ni bilo konca. Na vso množico je naša slovesnost naredila globok vtis. Tudi vahti, praznik vseh svetnikov, smo lepo obhajali, predvsem s spominom na naše rajne Popoldne smo se zbrali na Čakariti, na tukajšnjem centralnem pokopališču, kjer ima Jugoslovansko podporno društvo dosti prostorno grobnico. V gornji kapeli je prostora za 150 oseb. Še toliko se jih pa lahko postavi tudi na drugih točkah v grobnici ali okrog nje, da slede besedi in molitvi. In tako smo zapeli libero. Moški zbor pa je zapel nekaj žalostink. Le ura je bila nekoliko prerana. Prav tisti dan so namreč uro premaknili naprej in je tako bila naša pobožnost po stari uri že ob treh. Zato so mnogi prišli z zamudo. Toda prostori so bili vseeno polni.

18. decembra bo prvo svetobhajilo. Po božiču pa nam bo zapel novo mašo salezijanec Vladimir Zmet, rojen Ljubljancan, oče njegov je bil iz Vitovelj na Goriškem.

Zadeva, katere utedne postati pomembna za našo kolonijo, je zamisel slovenske kolonije v Salti, kakih 1500 km daleč od Buenos Airesa. Tam se nam nudi precejšnje ozemlje pod prav ugodnimi pogoji. Gojila bi se zelenjava in sadje, katero bi se moglo postaviti na trg kak teden prej, kot morejo nuditi svoje produkte iz drugih dežel. V tukajšnjih športnih krogi vlada te dneve veliko zanimanje za jugoslovanske prvake v tenisu Punčeca in Palado, ki sta prišla sem, pozvana od tukajšnjih športnikov. Dosegla sta prav lepe uspehe.

Zanimiv dogodek, ali vsaj omembe vredno bi bilo, da so tudi tukajšnji "domobranci" poskušali pokazati, da še niso čisto izumrli. Hoteli so napraviti "plebiscit", ki ga je pa tukajšnja oblast prepovedala. V kratkem se prične gradnja "Jugoslovanskega doma", kjer naj bi bilo poslednji zbirališče za naše ljudi. Le da za nas Slovence ne more priti veliko v poštev, ker so naši ljudje naseljeni drugod.

Usmiljene sestre frančiškank z otoka Blata, ki delujejo sedaj po raznih tukajšnjih bolnišnicah, so kupile lastno hišo, precej veliko zgradbo, ki bo postala njihova matična hiša in bo otroško zavetišče. Hiša stoji v Tropezontu, koder je naseljenih mnogo Slovencev, ki se zelo vesele te ustanove, da bodo imeli kam poslati svojo dečo. Prve njihove sestre so prišle pred 3 leti, sedaj jih je tukaj 30.

Med tem, ko se doma zavijate v suknje, nas tukaj kuha južno sonce. Toda vreme je muhasto. Pred tednom je bila taka slana, da je ponekod vse osmodila. Hladnik Janez

DVOJČKE DOBIL NA STARA LETA

Parsons, W. Va. — Farmer E. Hartman je postal zadnji petek oče dvojčkov, dveh deklic. Mož je star že 75 let in je pred sedanjim naraščanjem imel že prej 16 otrok.

ZOBOZDRAVNIK

FRANK PAULICH,

D.D.S., M.D.S.

Dentist-Orthodontist

(izravna zoba)

2125 So. 52nd Avenue

CICERO, ILL.

Tel. Cicero 610

— in —

Marshall Field Annex

25 E. Washington Street

CHICAGO, ILL.

Tel. Central 0904

URE: V Cicero vsak dan, izven-
ši sred. od 9. zjut. do 8. zveč. Ob
nedeljah po dogovoru. — V chica-
škem uradu vsako sredo.

VABILO k naročbi "MOHORJEVIH KNJIG"

Naročniki jih bodo dobili prihodnje jesen:

1. KOLEDAR za leto 1940.
2. VEČERNICE, povest "Pravica do življenja".
3. ZGODOVINA SLOV. NARODA, 16. in poslednji snopič.
4. ŽIVLJENJE SVETNIKOV, 14. snopič.
5. JEZUS DOBRI PASTIR, molitvenik.

Narodno za Mohorjeve knjige sprejemamo SAMO DO 11. MARCA 1939. Na poznejša naročila se ne bo moglo ozirati. Kdor si torej želi Mohorjevih knjig za prihodnje leto, naj pošlje naročnino čimprej, da ne bo zamudil.

KNJIGE STANEJO \$1.25

z vezanim molitvenikom pa...\$1.50

Naročila za Ameriko sprejema:

Knjigarna Amerikanski Slovenec

1849 West Cermak Road
Chicago, Ill.

DOMAČI ZVONovi

Kdo se z veseljem ne spominja domačih zvonov: Kako so doneli njihovi glasovi iz visokih lin, posebno še ob večjih praznikih. Te glasove se je nam posrečilo spraviti na plošče. Imamo dve plošči, ki vsebujejo pet različnih kitic zvonjenja in pritrkovanja, na eni dve, na drugi tri kitice. Vsaka plošča stane \$1.00 in vi plačate poštino. Tisti, katerim smo že poslali tako ploščo, so se o njih pohvalno in zadovoljno izrazili. Kdor želi si jo naročiti, lahko piše na

A. GRDINA in SINOVI,

1053 EAST 62nd STREET ali pa na 6019 ST. CLAIR AVENUE

CLEVELAND, OHIO